

VODIČ

ZA RAZVOJ

SAVJETA UČENIKA

U SREDNJIM ŠKOLAMA

OMLADINSKI KOMUNIKATIVNI CENTAR

Banjaluka, Mačvanska 10, tel/fax: +387 51 43 00 70, www.okcbl.org, okc@inecco.net

Omogućimo mladima da dostignu svoje potencijale!

VODIČ ZA RAZVOJ SAVJETA UČENIKA U SREDNJIM ŠKOLAMA

Pripremili:

Vera Kelava (poglavlja 1, 2 i 7)

Srđan Dušanić (uvod i poglavlja 8 i 9)

Štampanje ovog vodiča podržano je od strane:

Ambassade van het

Koninkrijk der Nederlanden

SADRŽAJ

Uvod	3
1. Zašto Savjet učenika u srednjim školama?	5
2. Koraci ka osnivanju Savjeta učenika	8
3. Školski učenički kongres i Omladinski parlament	12
4. Zaključci Školskih učeničkih kongresa i Omladinskog parlamenta	14
5. Amandman o Savjetima učenika	16
6. Pravilnik o radu Savjeta učenika	17
7. Planiranje akcije	20
8. Još neke vještine i savjeti	23
9. Razvoj i perspektiva omladinskog organizovanja	32

UVOD

Današnje društvo, iako bar po definiciji “demokračičnije” od komunističkog, čini se da je **dosta siromašnije i nekreativnije kad je u pitanju angažman i aktivizam mladih**. U ranijem sistemu bili su razni oblici omladinskog udruživanja, čak su i prije 30-ak godina postojali u školama tzv. “zborovi učenika”, koji su udruživali učenike i bili model preko kojeg su učenici mogli da štite svoja prava, organizuju različite sekcije, akcije itd.

Nakon pada ranijeg sistema, rata, nastala je rupa, nestale su ranije forme udruživanja, a nove nisu ustanovljene. Rat je donio dodatnu apatiju, depresiju, nezainteresovanost. Loša ekonomska situacija i siromaštvo usmjerili su motivaciju mladih na čisto preživljavanje, tako da je i to uticalo na pasivnost mladih u društvenom smislu. Obrazovni sistem je dugo vremena primjenjivao tradicionalne oblike učenja u kojima je akcenat bio na **sticanju informacija**, a ne na **svestranom razvoju aktivne ličnosti**.

Ovi i mnogi drugi faktori uticali su da imamo situaciju u kojoj **preko 62% mladih želi da napusti zemlju**¹, gdje svega **nešto više od 50% populacije izlazi na izbore**, samo **3% političara su mladi od 30 godina**² tj. iz populacije mladih. Povećane i zabrinjavajuće stope **alkoholizma, narkomanije i suicida** su posebna priča. Kod mladih vlada nezainteresovanost, apatija i osjećaj bespomoćnosti.

Kako rješavati ove probleme?

Kao prvo, svaka individua treba da da svoj doprinos i motivaciju u rješavanju problema. Međutim da bi ti individualni naponi imali smisla potrebno je da budu integrisani i koordinirani. Da bi se problemi rješavali treba mijenjati glavne aktere problema a to smo MI sami, koji smo i dio problema, ali i dio rješenja. **Prave, zdrave promjene na duže staze se postižu samo kroz OBRAZOVANJE, od predškolskog uzrasta pa nadalje**. Pozitivno je što se neke promjene već dešavaju u obrazovnom sistemu, uvode se eksperimentalne škole, interaktivno učenje itd.

¹ Izvještaj o humanom razvoju BiH - Mladi 2000 - UNDP/IBHI

² OIA SIROPI

Stav OKC-a je da pored tih pozitivnih promjena u formalnom obrazovanju **potrebno je i dodatno aktivirati mlade kroz savjete učenika u srednjim školama i studentske organizacije na fakultetima**. Preko tih modela organizovanja koji trebaju i zakonski, formalno biti regulisani, mladi mogu da razvijaju svoju kreativnost i ličnost kroz različite edukativne, kulturne, humanitarne, sportske i druge aktivnosti. Kroz te modele mogu da učestvuju i u donošenju određenih odluka u školama, a i u društvu, pogotovo po pitanju zaštite prava učenika i unapređenja njihovog statusa.

Na ovaj način se **investira u budućnost zemlje**. Ukoliko mlada osoba bude aktivna i angažovana na različitim projektima savjeta učenika u srednjoj školi, a zatim isto to i u studentskim organizacijama dok studira, ona kroz to stiče iskustvo, uči kako da organizuje stvari, rukovodi, radi u timu, pregovara, bori se za svoja prava, predstavlja u medijima i sl. Kad ta populacija mladih odraste biće dovoljno zrela, stručna,iskusna da na pravi način i vješto obavlja funkciju stručnjaka i rukovodioca u firmama, poslanika u Skupštini, ministara u Vladi, a zašto ne i Predsjednika države...

Zar to i nije suština svega, **razvijati i ulagati u mlade**, da bi za neko vrijeme ova država bila uspješna, napredna, konkurentna drugim zemljama u svim sferama...

U cijeloj ovoj strategiji i viziji razvoja društva orjentisani smo na komponentu **razvoja savjeta učenika** i moto našeg programa je **“lider u školi - lider u društvu”** te zato **PODRŽIMO GA!!!!!!**

I

ZAŠTO SAVJET UČENIKA U SREDNJIM ŠKOLAMA?

ApAtijA, BeZvoljNosT, NEzainteresovanost, BESpomoćnost, dePRESIJA ma kako napisani ovi pojmovi ružno zvuče i izgledaju. Kako se oni u današnjem društvu gotovo u svakom istraživanju ili izvještaju konstantno spominju i vežu za **MLADE** postoji ogromna potreba da se na ovom polju nešto uradi. Iako egzistira nebrojeno mnogo puteva da se oni prevaziđu, dva su ipak najglobalnija:

Da se definicije ovih pojmova prošire uvođenjem kategorija na koje se najviše odnose (npr. mladi), kao: *nezainteresovanost je pojava koja karakteriše mlade ljude.*

Da se društvo i mladi zajedno aktiviraju na prevazilaženju postojećeg stanja, omogućavajući mladom čovjeku da dostigne svoje potencijale.

Društvo i mladi su možda nepravredno razdvojeni u gore navedenom prijedlogu jer su mladi očigledan i neizmjerljivo važan dio društva, možda i njegova najznačajnija komponenta. Nameće se pitanje kad je već tako, šta to društvo osim obaveza i nebrige pruža mladima? I naravno šta to mladi osim nezainteresovanosti pružaju društvu?

Odgovore na ova pitanje slušali smo i čitali mnogo puta. **Krajnje je vrijeme da počnemo pisati neočekivane izvještaje u kojima mladi imaju kreativnu, aktivnu i veoma važnu ulogu u društvu.** Vjerujemo da smo svi za ovo vrlo zainteresovani. Da ovo sve ne bi izgledalo kao "mrtvo slovo na papiru" predlažemo da svako sa svoje strane učini određene korake i partnerski doprinese rješavanju ovog zajedničkog problema.

“Društvo” treba da omogući mladima formu ili sistem kroz koji bi mladi udruženim snagama mogli da zadovoljavaju svoje potrebe i interesovanja, kao i prava i obaveze.

Postojeće forme omladinskog organizovanja uključuju omladinske organizacije, izviđače, studentske organizacije, kulturno-umjetnička i sportska društva. Postavlja se pitanje da li je to dovoljno?

Ukoliko bi neko pomislio da jeste onda mu treba predložiti podatak da mladi naročito srednjoškolci u manjem broju učestvuju u ovim aktivnostima. Čini nam se da ovaj podatak ne možemo pripisati njihovoj nezainteresovanosti.

Drugo pitanje koje se nameće je postojanje studentske organizacije odnosno nepostojanje srednjoškolske organizacije? Ovdje ne možemo govoriti o nepostojanju interesovanja od strane mladih, jer “društvo” je očigledno ponudilo studentima zakonski regulisanu mogućnost da se studenti organizuju na nivou svakog fakulteta odnosno Univerziteta.

A šta je sa srednjoškolcima? Da li treba da čekaju da se upišu na fakultet pa da zadovoljavaju svoje potrebe ovog tipa ili mogu početi i 4 godine ranije?

Generalni zaključak bi bio da **društvo kroz zakonsku regulativu mora u budućnosti da obezbjedi mladima formu kroz koju će mladi u srednjim školama zadovoljavati svoje potrebe, interese i imati ulogu u razvoju demokratske strukture u školi.** Ovaj mali korak za “društvo” biće veliki ne samo za mlade.

Dok se “društvo” “zabavi” procesom donošenja zakonske regulative i mladi mora da pokažu svoju zainteresovanost za ostvarivanje zajedničkog cilja. No sama zainteresovanost nije dovoljna.

Potrebno je i **aktivirati se**, jer ako očekujemo da se neko aktivira u cilju rješavanja problematike koja se tiče prvenstveno **NAS** onda treba i **MI** da zasučemo rukave.

Poučeni prošlogodišnjim radom na osnivanju *Savjeta učenika u srednjim školama* na području Banjaluke i u 6 gradova u istočnom dijelu Republike Srpske (Bijeljina, Zvornik, Srebrenica, Vlasenica, Milići i Bratunac) uvidjeli smo da to i nije težak posao. Potrebno je motivacija, volja da se nešto promijeni, malo slobodnog vremena, podrška omladinske organizacije koja ima iskustva u radu sa ovom problematikom i naravno podrška *Ministarstva za obrazovanje*. Podrška omladinske organizacije je osigurana kroz aktivno učešće *Omladinskog Komunikativnog Centra* koji će u narednoj godini realizovati projekat čiji je cilj razvoj savjeta učenika u svim srednjim školama Republike Srpske i to u saradnji sa *Republičkim pedagoškim zavodom* koji je institucija *Ministarstva prosvjete*.

Pretpostavljate koje komponente nedostaju u gore ponuđenom receptu za uspjeh ove ideje. Slobodno vrijeme i volja za promjene je prisutna kod svakog mladog čovjeka dok motivaciju ipak treba malo "hraniti".

Pokušaćemo to uraditi navodeći šta sve možete ostvariti kroz Savjet učenika:

PROMOVISATI I ZAŠTITITI
PROMOVISATI

prava i obaveze, potrebe i interese srednjoškolaca.

aktivizam srednjoškolaca organizujući aktivnosti edukativnog, preventivnog, volonterskog, humanitarnog, zabavnog i kulturno-umjetničkog karaktera (okrugli stolovi, diskusione grupe, debate, sekcije, koncerte, promocije, sportska takmičenja, izlete, ekskurzije.....).

IZGRADIVATI

partnerski odnos sa nastavnim i rukovodećim kadrom srednje škole.

REALIZOVATI

svoje kreativne ideje.

POSTATI

aktivan član u procesima donošenja odluka.

AKTIVNO UTICATI

na svoju budućnost i budućnost zajednice i društva.

SARADIVATI

sa institucijama i organizacijama koje se bave mladima.

2

KORACI KA OSNIVANJU SAVJETA UČENIKA

Iako postoje mnogi načini osnivanja Savjeta učenika mi smo se odlučili da vam prikazemo način koji se do sada pokazao najefikasniji.

KORAK : Informisanje i upoznavanje učenika i nastavnika sa idejom Savjeta učenika.

Prije svega olakšajte svoj posao **pronalazeći saradnike** koji će vam pomoći u realizaciji ovog koraka. Bilo bi poželjno da oformite **mali tim od 5 do 10 učenika** koji će zajedno sa vama zastupati ovu ideju. Preporučujemo da saradnike tražite među najaktivnijim učenicima, jer u startu za njih znate da će imati vremena i volje da rade na ovoj ideji. Svakoj odabranoj osobi ukratko predstavite vaš cilj i ideju a zatim zakažite sastanak. Na sastanku ponovo svima izložite cjelokupnu ideju Savjeta učenika i izložite

im korake koje treba poduzeti u realizaciji.

Nakon toga **napravite plan akcije** koji treba da uključi: koje aktivnosti planirate da uradite, u kojem vremenskom periodu (odredite realne rokove) i podijelite zaduženja. Bilo bi dobro da aktivnosti sprovode učenici u malim timovima ili u parovima jer ćete tako osigurati da se zadatak obavi i da ne zavisi akcija od jedne osobe. Razmijenite telefone i zakažite slijedeći sastanak.

Aktivnosti koje treba poduzeti u okviru prvog koraka: **Informišite ukratko SVE učenike u vašoj školi o osnivanju Savjeta učenika** (to možete odraditi putem oglasa kojim ćete informisati učenike SVIH razreda ili pronađite odgovorne osobe iz svakog razreda u vašoj školi i zamolite ih da to urade. Mi vam savjetujemo da koristite oba pristupa jer ćete tako osigurati da su svi učenici saznali informaciju.)

Informišite rukovodstvo škole i profesore o vašim planovima i tražite podršku i pomoć od njih (upoznajte pedagoga u vašoj školi sa idejom, zakažite sastanak sa direktorom, ovom sastanku treba da prisustvuje najviše tri učenika iz vašeg tima, koji će na najbolji način prezentovati osnivanje Savjeta učenika, upoznajte profesore, pokušajte da dobijete vrijeme na početku njihove redovne sjednice u kojem ćete ukratko izložiti svoju ideju. Pronađite profesora koji će vam pomoći u realizaciji ideje, najbolje je da to bude profesor koji se već ranije pokazao kao osoba koja bi rado učestvovala u ovoj aktivnosti.)

KORAK: Izbor predstavnika razreda za Savjet učenika

Putem oglasa **sazovite sastanak** predstavnika svih razreda vaše škole. Na sastanku provjerite ko nije prisutan jer će vam ova informacija kasnije trebati. Izložite im korake u osnivanju Savjeta učenika kao i cjelokupnu ideju. Zamolite ih da u svojim razredima održe izbor predstavnika za Savjet učenika. Dakle, treba da izaberu predstavnika razreda i njegovog zamjenika. Odredite vremenski rok i kriterijume za izbor predstavnika.

Navešćemo vam neke od do sada korišćenih kriterija za izbor: osoba koja je predstavnik razreda treba da bude aktivna, spremna da izdvoji svoje vrijeme, razred treba da ima povjerenje da će ga ta osoba adekvatno predstavljati, osoba treba da je komunikativna i da je timski igrač.

Pobrinite se i da razredi čiji predstavnici nisu bili na ovom sastanku izaberu svog predstavnika i zamjenika. Na ovaj sastanak pozovite i zainteresovane profesore.

KORAK : Konstituisanje Skupštine Savjeta učenika

Nakon što su učenici u razredima izabrali svoje predstavnike, sazovite sastanak predstavnika svih razreda. Ovo tijelo naziva se **Skupština Savjeta učenika koja BIRA predstavnike Savjeta učenika vaše škole** i treba da je čine, kako smo to već naveli, predstavnici **SVIH** razreda vaše škole.

Na sastanak Skupštine Savjeta učenika obavezno **pozovite zainteresovane profesore, pedagoga i direktora.**

Pripremite dnevni red na sastanku Skupštine Savjeta učenika koji treba da sadrži osnovna pitanja o kojima će se raspravljati. Izaberite predstavnike Savjeta učenika.

Predložićemo vam **model za izbor predstavnika Savjeta učenika** koji se do sada pokazao najefikasnijim. Savjet učenika naravno treba da čine predstavnici svih razreda. Kako se većina srednjih škola sastoji od velikog broja razreda teško je očekivati da se predstavnici svih razreda redovno i često sastaju kako bi raspravljali određena pitanja i donosili odluke. Dalje, teško je očekivati da svi ovi učenici učestvuju na sastancima i predstavljaju Savjet učenika. Da bi se rad Savjeta olakšao potrebno je da Skupština Savjeta učenika izabere svoje predstavnike koji će je adekvatno predstavljati i raditi u periodu u kojem se Skupština ne sastaje.

Skupština Savjeta učenika bi trebalo da se sastaje **najmanje dva puta u polugodištu**, a po potrebi i češće. Da bi zadovoljili ovaj zahtjev bilo bi dobro da predstavnici razreda učenika koji pohađaju prvu, drugu, treću i četvrtu godinu vaše škole, među sobom predlože i izaberu **po dva predstavnika za svaku godinu**. Tako bi predstavnici Savjeta učenika vaše škole činili tim od 8 (ili 6 učenika ukoliko se radi o trogodišnjoj srednjoj školi). Tako obezbjeđujete predstavnike učenika svih godina. Naravno da prilikom odabira predstavnika Savjeta učenika treba voditi računa o kriterijumima za izbor. Možete koristiti kriterijume koje smo naveli prilikom odabira za predstavnike razreda i naravno dodajte kriterijume za koje vi smatrate a ostali se slože da su važni.

Izbor članova treba da se desi **demokratskim procesom odlučivanja** u kojem ćete zamoliti predložene učenike da se **izjasne**:

- **da li žele da budu predstavnici Savjeta učenika?**
- **kako sebe vide u toj ulozi?**
- **šta mogu da urade kao predstavnici Savjeta?**

Nakon što ste odabrali predstavnike Savjeta učenika zakažite sastanak predstavnika Savjeta učenika i čestitajte si, **VAŠA ŠKOLA JE OFORMILA SAVJET UČENIKA.**

KORAK : Rad Savjeta učenika

Na PRVOM sastanku predstavnika Savjeta učenika potrebno je da donesete **Pravilnik o radu Savjeta učenika** koji ćete ponuditi Skupštini Savjeta učenika na usvajanje, kao i da izaberete **DVA člana savjeta** koja će vas predstavljati na sastancima i koja su zadužena za sazivanje sastanaka predstavnika Savjeta. U nastavku ove brošure nalazi se Pravilnik o radu koji je usvojen od do sada osnovanih Savjeta učenika koji vam može biti vodič u budućem radu.

Obavijestite direktora, pedagoga i SVE profesore o dosadašnjim zaključcima i pokušajte ih aktivno uključiti u vaš rad.

Najvažnije na kraju, odredite pitanja i problematiku kojom treba da se bavi vaš Savjet učenika i isplanirajte prvu akciju koju namjeravate poduzeti.

I NE ZABORAVITE:

Partnerstvo sa profesorima i rukovodstvom škole ključ je efikasnosti i uspješnosti u radu Savjeta učenika.

3

ŠKOLSKI UČENIČKI KONGRES I OMLADINSKI PARLAMENT

Prvi Školski Učenički Kongres

održan je u Banjaluci, 10. i 11. decembra 2001. godine.

Na Kongresu je učestvovalo ukupno 50 učenika predstavnika 12 srednjih škola iz Banjaluke, mnogobrojni gosti: premijer Vlade Republike Srpske, zamjenik ministra obrazovanja u Vladi Republike Srpske, zamjenik

ministra za sport i omladinu, gradonačelnik Banjaluke, direktor Republičkog pedagoškog zavoda, direktori srednjih škola i mnogobrojni predstavnici lokalnih i internacionalnih nevladinih organizacija.

Drugi Školski Učenički Kongres

održan je u Banjaluci, 23. 24. aprila 2002. godine.

Na Kongresu je učešće uzelo ukupno 50 učenika, među kojima su pored učesnika prvog Kongresa prisutni bili i predstavnici Savjeta učenika iz svih 12 srednjih škola Banjaluke. Gosti na Kongresu su bili: predsjednik Narodne Skupštine Republike Srpske, ministar za sport i omladinu u Vladi RS, direktor Republičkog pedagoškog zavoda, te direktori srednjih škola, predstavnici Savjeta učenika iz Sarajeva i predstavnici lokalnih i internacionalnih nevladinih organizacija.

Omladinski parlament istočnog dijela RS

održan je u Bijeljini 8. juna. 2002. godine.

Na njemu je prisustvovalo 50 predstavnika trećih i četvrtih razreda srednjoškolaca iz 6 opština i to : Bijeljine, Srebrenice, Vlasenice, Bratunca, Milića i Zvornika. Gosti Parlamenta su bili: predstavnik Pedagoškog zavoda iz Bijeljine, načelnik opštine Bijeljina, predstavnici Školskog Učeničkog Kongresa iz Banjaluke, predsjednik Omladinskog savjeta Republike Srpske, profesori srednjih škola iz 6 gradova, predstavnici lokalnih omladinskih organizacija i predstavnici internacionalnih organizacija.

4

ZAKLJUČCI ŠKOLSKIH UČENIČKIH KONGRESA I OMLADINSKOG PARLAMENTA

SAOPŠTENJE ZA JAVNOST

Ovim putem želimo da Vas izvijestimo o konačnim zaključcima i planovima Školskog Učeničkog Kongresa koji je održan 10. i 11. 12. 2001. godine.

Smatramo da bi na zadovoljstvo i učenika i nastavnika bilo veoma korisno da se u svakoj školi formira Srednjoškolska skupština učenika. Skupštinu bi činili po jedan izabrani predstavnik svih odjeljenja škole. Po 2 izabrana predstavnika svake škole bi činili organizacioni odbor Saveza srednjoškolaca.

FUNKCIJE I ULOGE

- **Zaštita** prava i **promovisanje** interesa srednjoškolaca.
- **Posredovanje i pomoć** nastavnicima u rješavanju problema sa problematičnim učenicima i drugih obaveza učenika.
- **Promovisanje ideje** o socijalizaciji djece sa posebnim potrebama
- **Promovisanje aktivizma** srednjoškolaca(edukativni sadržaji, okrugli stolovi, diskusione grupe, debate, humanitarne i ekološke akcije, kulturne i sportske manifestacije...).
- **Saradnja** sa institucijama i drugim organizacijama koje se bave problematikom mladih.

ZAHTJEVI

- Sastanak delegacije Srednjoškolske skupštine sa **direktorima škole** jednom mjesečno, a po potrebi češće.
- Prisustvo delegacija Srednjoškolske skupštine na **sjednicama nastavničkog vijeća**.
- Postavljenje kontakt osobe u Republičkom pedagoškom zavodu preko koje će učenici moći da dostavljaju **konkretne zahtjeve i informacije o kršenju njihovih prava** (od šikaniranja do korupcije).

- Uvrstiti u plan i program **problematicu mladih** (seksualno obrazovanje, narkomanija, polne bolesti, nasilje...).
- Da se Savezu srednjoškolaca dostavi od strane Vlade **prijedlog zakona o obrazovanju**, da i Savez da svoj komentar i povratnu informaciju ili nove prijedloge.
- Zahtjev da Vlada finansira **brošuru o pravima i obavezama učenika**, a od direktora se zahtjeva da obavijeste učenike i nastavnike o istim.
- Da se u pojedinim školama poboljša **kvalitet praktične nastave**.

Smatramo da su naše ideje, planovi i zahtjevi sasvim realni i pozitivni za sveukupno školstvo. Na ovaj način bi se poboljšala dvosmjerna komunikacija učenik - profesor na obostrano zadovoljstvo onih koji to zaslužuju, a negativne stvari i kod učenika i profesora bi se efikasnije korigovale. Mislimo da je ovo pravi put da se u društvu stvaraju društveno korisni i aktivni mladi ljudi koji će u budućnosti uspješno voditi ovu zemlju.

*Predstavnici Školskog Učeničkog Kongresa
Banjaluka, decembar 2001.*

5

AMANDMAN O SAVJETIMA UČENIKA

U okviru projekta **Školski Učenički Kongres** u organizaciji *Omladinskog Komunikativnog Centra* i *OEBS-a*, u koji je uključeno svih 12 banjalučkih srednjih škola, pokrenuta je inicijativa za osnivanje **Savjeta učenika** u svim srednjim školama.

Nakon sastanaka sa Premijerom Vlade Republike Srpske *Mladenom Ivanićem*, predsjednikom Narodne Skupštine Republike Srpske *Draganom Kalinićem*, Ambasadorom *Beecroft-om* koji su ohrabрили učenike da svoje ideje formulišu i kroz zakon, učenici su Vladi predali **Amandman na nacrt Zakona o srednjoj školi**.

Pri izradi amandmana konsultovani su pravni savjetnici *OEBS-a*.

Amandman na Član 63. poglavlja 3. Prava, obaveze i odgovornosti učenika:

- Škola ima Savjet učenika.
- Savjet učenika čine predsjednici odjeljenjskih zajednica svakog odjeljenja škole koji se biraju na početku svake školske godine.
- Predsjednika odjeljenjske zajednice biraju učenici tog odjeljenja.
- Savjet učenika ima aktivnu ulogu i partnersku saradnju sa upravom škole i učestvuje u poboljšanju vaspitno-obrazovnog rada i položaja učenika u tom procesu.
- Konkretni vidovi aktivnosti u cilju zaštite učeničkih prava i promovisanje njihovih interesa definisani su Pravilnikom o radu Savjeta učenika škole.
- Predstavnici Savjeta učenika škole prisustvuju sjednicama nastavničkog vijeća.

6

PRAVILNIK O RADU SAVJETA UČENIKA

DEFINICIJA

Savjet učenika je udruženje učenika na nivou jedne škole.

CILJEVI SAVJETA UČENIKA

- Zaštita prava i promovisanje interesa učenika
- Promovisanje aktivizma učenika
- Poboljšanje komunikacije sa upravom i osobljem škole, te sa organizacijama i institucijama sa istim ciljevima

ČLANSTVO, STRUKTURA I IZBORI

Savjet učenika sačinjavaju izabrani predsjednici svih razreda škole.

Predsjednik razreda bira se natpolovičnom većinom glasova svih učenika tog razreda, na prijedlog istih.

Mandat predsjednika razreda traje jednu školsku godinu.

Ako predsjednik razreda ne izvršava svoje dužnosti na zadovoljavajući način, može doći do pokretanja inicijative za njegovu/njenu smjenu, i to od strane razreda ili od strane savjeta.

Novi predsjednik razreda, koji ujedno postaje predstavnik tog razreda u savjetu učenika, bira se po istoj proceduri kao i prethodni.

Savjet učenika ima sljedeće organe:

- Predsjednik
- Potpredsjednik
- Sekretar
- Izvršni odbor/Projektni tim/ (Naziv ovog tijela određuje savjet svake škole)

Nadležnosti predsjednika su:

- da saziva sastanak savjeta učenika uz konsultaciju sa potpredsjednikom i sekretarom, tj. na svoju ličnu inicijativu ili na inicijativu potpredsjednika, odnosno sekretara
- da vodi sastanak savjeta

Potpredsjednik preuzima ulogu predsjednika, ukoliko ovaj nije u mogućnosti da izvršava svoje dužnosti.

Sekretar ima zadatak da vodi zapisnik i da daje izvještaje.

Strukturu i dužnosti izvršnog odbora/ projektnog tima/ određuje savjet učenika.

Predsjednik, potpredsjednik, sekretar i članovi IO/PT/ biraju se natpolovičnom većinom glasova svih članova savjeta.

Mandat savjeta učenika traje jednu školsku godinu. Do izbora novog savjeta, mandat zadržava prethodna postava savjeta.

Za pokretanje inicijative za smjenu organa savjeta potrebna je saglasnost 1/3 svih članova savjeta.

Savjet učenika bira dva predstavnika, koji mogu prisustvovati sjednicama nastavničkog, odnosno odjeljenskog vijeća škole, a takođe i definiše obaveze tih predstavnika.

Sastanci savjeta učenika obavezno se održavaju jednom mjesečno, a po potrebi i češće, za šta je neophodna saglasnost 1/3 članova savjeta. Predsjednik savjeta je obavezan da obavijesti članove savjeta o detaljima održavanja sastanaka najmanje 5 dana prije svakog sastanka.

Savjet učenika u svakoj školi donosi odredbe o eventualnom prisustvu na sastancima savjeta učenika koji nisu članovi savjeta. Takvi slučajevi mogu se desiti ako savjet na datom sastanku raspravlja

o pitanjima od interesa za učenike koji nisu članovi savjeta. Kod svakog takvog slučaja neophodno je odobrenje predsjednika savjeta.

Da bi se sastanak savjeta mogao održati, kao i za neophodan je kvorum, tj. prisustvo 50% +1 ukupnog broja članova savjeta.

Na isti način, za donošenje odluka je takođe neophodan kvorum od 50% +1 glasova ukupnog broja članova savjeta.

FINANSIRANJE SAVJETA

Aktivnosti savjeta učenika, prema mogućnostima, mogu biti finansirane:

- Donacijama
- Dobrotvornim priložima
- Iz školskog budžeta
- Iz drugih izvora u skladu sa zakonom
- Određenim povećanjem upisnine na početku svake školske godine

7

PLANIRANJE AKCIJE

Svaku aktivnost koju Savjet učenika poduzme treba pažljivo i detaljno isplanirati. Planiranje je proces koji kada se dobro uradi omogućava veću efikasnost u ostvarivanju cilja.

Proces planiranja uključuje postojanje ideje za konkretnu aktivnost. Dakle uključite svoje pametne glave i zapitajte se **šta vi kao učenici srednje škole možete ponuditi** svojoj školi, drugim učenicima, lokalnoj zajednici. **Šta je to što vama nedostaje kao aktivnost** u školi, u čemu bi željeli da učestvujete, **šta da pokrenete ili promijenite, kome da pomognete?**

Prije svega trebate provjeriti da li za aktivnost koju namjeravate poduzeti postoji potreba među učenicima u vašoj školi ili mladima u vašoj zajednici. Ukoliko otkrijete da ne postoji dovoljan broj ljudi kojima treba to što im vi kroz akciju nudite onda se zapitajte koliko je vaša akcija zaista potrebna? Potrebe možete provjeriti na razne načine (razgovorima, anketama....).

Ako imate ideju koja zadovoljava potrebe **stupite u akciju**. To podrazumjeva da prvo provjerite koliko učenika želi da učestvuje u akciji i ko vam iz škole i zajednice može pomoći u tome? Zainteresovane uključite u planiranje. **Definišite cilj akcije i zadatke** (specifične aktivnosti) koji će dovesti do ostvarenja cilja.

Isplanirajte:

- koliko traje akcija,
- od kojih aktivnosti se sastoji,
- u kojem vremenskom intervalu treba da se ostvari koja aktivnost,
- koje osobe su zadužene za specifične aktivnosti,
- šta vam je potrebno da bi aktivnosti sproveli u djelo,
- koliko ljudi minimalno morate uključiti,
- kako namjeravate animirati osobe da se uključe u vašu akciju,

- od koga tražite da vam pomogne,
- na koji način ćete provjeriti da ste ostvarili ono što ste planirali i sebi postavili za cilj,
- kako namjeravate upoznati zajednicu šta planirate i šta ste ostvarili, i naravno sve ostalo čega se sjetite da vam treba za ostvarenje cilja.

Obavezno odgovorite u planiranju na pitanja: **Koje su vaše SNAGE** koje će vam omogućiti da ideju sprovedete u djelo a **koje su vam SLABOSTI**. Pored toga zapitajte se **koje su to MOGUĆNOSTI** koje pruža okolina (dakle škola, zajednica) koje vam olakšavaju ostvarenje akcije a **koje su to PRIJETNJE** (opet iz okoline) koje vam mogu ugroziti ostvarenje akcije.

Primjer:

Planirate da organizujete sportsko takmičenje u vašoj školi...

Vaše SNAGE mogu biti: motivacija članova vašeg tima da realizuje ovu akciju, slobodno vrijeme koje možete ispuniti na koristan način, zainteresovani učenici za učestvovanje u ovoj aktivnosti, sportska oprema koju ima vaša škola...

SLABOSTI: nedostatak iskustva u realizovanju aktivnosti ovakvog tipa, nedostatak motivacije pojedinih članova tima da učestvuju u ovoj akciji, nepostojanje školskog terena i adekvatne školske opreme...

MOGUĆNOSTI: profesori spremni da vam pomognu, sportsko udruženje u vašem gradu koje bi podržalo ovu akciju, sponzori akcije koji će obezbijediti nagrade, bivši sportisti spremni da vam pomognu, zainteresovanost vaše i ostalih škola za ovu aktivnost.....

PRIJETNJE: nezainteresovanost okoline za ostvarenje ovakve akcije, slična akcija već postoji u vašem gradu, loši vremenski uslovi u vrijeme kada planirate akciju.....

Kada odgovorite na ova pitanja možete isplanirati kako da iskoristite postojeće pozitivne stvari i da onemogućite one koje prijete ostvarenju vašeg cilja.

I na kraju dolazimo na početak: **REALIZUJTE AKCIJU** i ne zaboravite **već ste na pola puta ka ostvarenju vašeg cilja.**

Napravite timove koji realizuju određene aktivnosti u okviru vaše akcije. Nadgledajte rad tih timova, ukoliko imaju poteškoća u realizaciji uključite se svi da zajedno riješite taj problem, odredite sastanke na kojima redovno izvještavate jedni druge o do sada postignutim rezultatima.

Iako ste dobro isplanirali akciju, može se desiti da naiđete na prepreke ka ostvarenju koja vam se čine nerješive. Tada se **SVI uključite** i pokušajte pronaći novo rješenje ili alternativni put. Imajte na umu da **niste sami** i zato pozovite u pomoć sve one za koje smatrate da vam svojim sugestijama mogu pomoći. **Obratite se profesorima, rukovodstvu škole, roditeljima, prijateljima, učenicima iz drugih škola** jer svaka ideja u ovim situacijama može biti upravo ona koja će prevazići problem. Imajte na umu da zajedno možete i znate više.

Ne dozvolite da vam ideja propadne a da pri tome niste istražili sve mogućnosti za njenu realizaciju.

8

JOŠ NEKE VJEŠTINE I SAVJETI...

VOĐENJE SASTANAKA

Da bi bilo koja grupa, pa tako i savjet učenika, funkcionisala potrebno je da postoje **organizovani sastanci** na kojima se raspravlja o svim aktuelnim i bitnim stvarima. Sastanci su bitni jer se preko njih najbolje i najtransparentnije razmjenjuju informacije, a znamo da je informisanost članova jedna od najbitnijih stvari za dobro funkcionisanje tima. Ukoliko se sastanak ne pripremi, može lako proteći u haotičnom toku što negativno utiče i na vaše aktivnosti kao i na motivaciju grupe.

Postoji dosta bitnih savjeta za održavanje sastanaka. Neki od njih su:

- Dobro je da ustanovite **dnevni red** i da ga učesnici sastanka po mogućnosti znaju ranije.
- Dobro je ukoliko na kraju dnevnog reda postoji i **tačka "razno"** u okviru koje svi učesnici mogu da diskutuju o temi o kojoj hoće.
- Poželjno je da **vrijeme sastanka** bude ograničeno.
- Sastanak treba da **vodi** predsjednik ukoliko ga imate ili neko ko je delegiran za tu funkciju.
- Potrebno je da znate kako na sastancima **donosite odluke**, konsenzusom, glasanjem, da li većinom...
- Dogovorite se i uspostavite pravilo da dok jedno **priča** ostali slušaju i ne prekidaju ga.
- Kraj sastanka treba uvijek da završi sa **jasnim zaključcima i odlukama** te eventualnim planom implementacije odluka.
- Dobro je da delegirana osoba bilježi tok sastanka i na kraju napravi **zapisnik**, naravno sasvim donešenim odlukama.

TIMSKI RAD

"Niko od nas nije toliko mudar, koliko svi mi zajedno"

Timski rad je nešto s čim svakako svako od nas ima iskustva. Timski rad pronalazimo kako u funkcionisanju porodice, vršnjačkih grupa tako i u formalnim organizacijama, firmama, multinacionalnim kompanijama... Svugdje gdje postoji grupa koja teži nečemu, javlja se i nužnost timskog rada.

Ranije je u organizacijama trend bio struktura sa jasnom hijerarhijom gdje se znalo ko je šef, a ko podređeni. U današnje vrijeme sve se više teži heterarhiji gdje se najviše praktikuje timski rad i horizontalne strukture. **Napraviti dobar tim nije nimalo lak zadatak** i zato je potrebno određeno vrijeme. Iskustva govore da svaki tim prolazi kroz određene faze. U početku većina timova i njihovih članova počinje uzlaznom putanjom i sa entuzijazmom. Međutim ubrzo zbog nerealnih ciljeva ili međugrupnih konflikta timovi zapadaju u krizu i većina ih se u toj fazi ugasi. Timovi koje prebrode te dječije bolesti imaju veliku priliku da postanu djelotvorni, efikasni i produktivni, te da ostvare svoje ciljeve i misiju.

Doći do te faze kada tim efikasno odrađuje svoj posao i dostiže postavljene ciljeve i pri tom svaki član uživa u svom poslu je svakako umjetnost. Jedna od bitnih stvari da bismo bili dio te umjetnosti je da svaki član tima bude "pravi čovjek na pravom mjestu". **Svaka osoba je jedinstvena, posjeduje specifične talente i nadarenosti, te u skladu s njima treba i da obavlja određeni posao u okviru tima.** Vrlo je bitno identifikovati i raspodijeliti timske uloge.

Neke od tih bitnih uloga su:

- KOORDINATOR: to je osoba koja organizuje aktivnosti, dobro komunicira, samopouzdan, sposoban....
- MISLILAC: kreativan, maštovit, uvodi nove metode rada...
- PRIMJENJIVAČ: praktičan, samodisciplinovan, marljiv, sistematičan...
- FINIŠER: ništa ne prepušta slučaju, vodi računa o detaljima, uporan, ide do kraja
- ISTRAŽIVAČ: radoznao, snalažljiv, odgovara na izazove...
- SPECIJALISTA: usmjeren na jedan cilj, usamljen, predan, nudi posebna znanja
- KRITIČAR: gleda stvari s druge strane, traži grešku, samostalan....

Uloga ima desetine vrsta i svaka od njih ima svoje mjesto i važnu ulogu u funkcionisanju tima. Pored ovoga, **dobar timski rad zahtjeva ispunjavanje još nekih uslova:**

- Shvatanje uloge svakog člana u grupi.
- Shvatanje svrhe i uloge tima.
- Dobra komunikacija među članovima tima.
- Rješavanje unutrašnjih problema.
- Sposobnost tima da radi sa drugim grupama i timovima.
- Osjećanje povezanosti među članovima tima.
- Vođstvo otvoreno za saradnju
- Demokratsko donošenje odluka.

LIDERSTVO

Liderstvo je sposobnost kojom se postiže da određena grupa ili organizacija najuspješnije i najefikasnije koristi resurse da bi ostvarila dogovorene ciljeve.

Postoje **različiti stilovi rukovođenja**, a najpoznatiji su:

- **AUTOKRATSKI** - Ovaj stil podrazumjeva prisilu, davanje naloga, komandovanje. Odlučuje se jednostrano. Ovaj stil odgovara situacijama u kojima je potrebno brzo odlučivanje i kada se radi o jednostavnijim problemima. Ovaj stil rukovođenja nije pogodan i pametan kada se suočavamo sa manje jasnim i složenijim situacijama i tada se postižu slabiji rezultati.
- **DEMOKRATSKI** - Ovaj stil podrazumjeva da svi kojih se tiče neka odluka su i neposredno uključeni u njeno donošenje. Odluke se donose konsenzusom ili glasanjem. Potrebno je osnažiti članove grupe da sami preuzmu odgovornost za donošenje odluke i njen mogući ishod. Pogodan je kad se radi o složenijem problemu jer omogućava aktivno učešće svih članova grupe, što opet rezultira kreativnijim rješenjima.

- “LAISSEZ FAIRE” (lese fer) - Lider se ne obazire na ono što se dešava, pušta da stvari idu svojim tokom.

“Nema veće nepravde od jednakog odnošenja prema nejednakima!!!”

Pored spomenuta 3 stila postoji i takozvano SITUACIONO rukovođenje koje podrazumjeva da sa grupom postupate u zavisnosti od situacije ali i od zrelosti i razvijenosti grupe. Tako postoji stil naređivanja, vođenja, podsticanja i delegiranja.

- **Naređivanje** je stil gdje rukovodilac izdaje jasna uputstva i detaljno prati izvršenje zadatka.

- **Vođenje** je stil kada lider i dalje izdaje uputstva i nadgleda izvršenje zadatka, ali takođe obrazlaže odluke, podstiče prijedloge i napredovanje.

- **Podsticanje** znači da lider pomaže i podržava napore svojih podređenih koje ulažu pri izvršenju zadatka i snjima dijeli odgovornost za donošenje odluka.

- **Delegiranje** je kada lider prenosi na svoje saradnike odgovornost za donošenje odluka i rješavanje problema.

Kada počnete da radite sa nekom grupom uvijek je na početku bolje naređivati i onda postepeno za razvojem i dokazivanjem grupe ići prema delegiranju nego obrnuto. Najveća je umješnost upravo voditi grupu kroz ove razvojne faze, a kaže se da je najbolji onaj lider čija grupa na kraju može reći :” *Mi smo to sami uradili!*”.

Svaki lider prilikom rukovođenja bilo kojom grupom treba da ima u vidu i potrebe koje ima svaka grupa. Potrebno je da su one u najvećem omjeru zadovoljene da bismo očekivali optimalne rezultate grupe i članova pojedinačno.

Najvažnije potrebe grupe su:

- Osjećaj pripadnosti.
- Učešće u planiranju.
- Realni ciljevi.
- Obezbjediti vrijednosti (da je ono što radi od nekog opšteg značaja ili humano...).
- Učešće u izradi pravila.
- Poznavanje očekivanja.
- Izazov (da ono što se radi nije svakidašnji posao).
- Progres (dobro je ako članovi osjećaju da se stvari pomjeraju, da utiču na napredak).
- Informisanost članova, dobar protok informacija.
- Povjerenje prema lideru.
- Nagrade (neposredno poslije dobro urađenog posla osoba treba biti nagrađena, a ako pogriješi, da joj to na neki način bude ukazano).

KOMUNIKACIJA

Komunikacija je sredstvo i način razmjene ideja, stavova, vrijednosti, mišljenja, činjenica. Uopšte gledano, to je prenos informacija i značenja od jedne do druge osobe, preko razumljivih simbola. **Sposobnost komunikacije je vještina koju nije lako dostići i koju treba usavršavati.** Svjedoci smo brojnih nesporazuma, konflikata i neuspjeha u radu zbog loše komunikacije, gubljenja i iskrivljivanja informacija, lošeg slušanja, neadekvatnog izražavanja itd. Zbog svega ovoga potrebno je više se zadržati na komunikaciji da bi pravili manje grešaka, izbjegli više nesporazuma i samim tim učinili svaku aktivnost produktivnijom.

Veoma je bitno tokom komunikacije razvijati aktivno slušanje, nenasilno izražavanje, kanale komunikacije i uklanjati barijere u komunikaciji.

Aktivno slušanje podrazumjeva da više pažnje posvetite slušanju, a ne svom govoru, prekidanju sagovornika i sl. Ono podrazumjeva i razumjevanje potreba i osjećanja sagovornika. Loše i djelimično slušanje je ako neverbalno pokazujete svoje neslušanje (npr. gledanjem na sat), dijeljenjem savjeta, zapitkivanjem bez smisla itd.

Nenasilno izražavanje je oblik komunikacije u kojem bilo kakvo negodovanje i neslaganje izražavate na takav način da to ne povrijedi i omalovaži drugu osobu. Nenasilno izražavanje je jednostavno struktuirano kroz tzv. "ja poruke" koje se sastoje od 3 dijela:

- Opis situacije ili nečijeg ponašanja bez vrijeđanja i omalovažavanja. Npr. *"Kada vidim da..."*
- Izražavanje vaših osjećanja, kako ta situacija utiče na vas, bez samooptuživanja. Npr. *"...Osjećam se..."* ili *"...poželim da..."*
- Iskazujete svoju želju za ishodom bez naredbi ili ucjene. Npr. *"...Voli/la bih da..."*

Npr. jedna "ja poruka" bi mogla da glasi: *"Kada vidim da suđe nije oprano osjećam se ljuto, jer si mi obećao da ćeš ga oprati. Voljela bih da održiš svoja obećanja."*

Kanali komunikacije mogu da se odvijaju nagore (od podređenih ka nadređenim), nadole (od nadređenog ka podređenim), horizontalno (između saradnika na istom hijerarhijskom nivou) i neformalno (nedefinisani kanali). Poželjno je da kanala bude malo i da budu jednostavni.

Iz svega rečenog može se izvući zaključak **da je za uspješnu komunikaciju i uklanjanje barijera u komunikaciji**, potrebno da jasno budu utvrđene dužnosti i odgovornosti svih članova tj. struktura organizacije, poboljšanje primanja i slanja poruke (slušanje, nenasilno izražavanje, povratna informacija), da rječnik bude jasan svim članovima grupe, te kanali komunikacije.

JAVNO ZAGOVARANJE

Zagovaranje najčešće podrazumjeva različite strategije, tehnike koje su oblikovane sa svrhom uticaja na lokalnom, regionalnom, nacionalnom ili međunarodnom nivou. To je niz akcija u kojima se koriste različiti demokratski mehanizmi da bi se donijeli određeni zakoni i politika koji će stvoriti pravednije društvo. Zagovaranje podrazumjeva i sredstva uticaja na odluke koje se donose unutar neke organizacije.

Zagovaranje bi u slučaju savjeta učenika podrazumjevalo sve akcije, tehnike i strategije koje vode zaživljavanju savjeta učenika u širem regionu, njihovom formalnom statusu i konstituisanju, te aktivnom razvoju i ulozi.

S tim u vezi zagovaranje se može odnositi na nivo škola, prema višim školskim obrazovnim institucijama (Republički pedagoški zavod, Ministarstvo prosvjete), opštinskim vlastima, najvišim institucijama države (Vlada, Skupština), međunarodnim organizacijama (OHR, OSCE...) itd.

Da bismo lakše shvatili pojam zagovaranja predstavimo **primjer zagovaranja OKC-a** prilikom osnivanja savjeta učenika u svim srednjim školama u Banjaluci.

PR: OKC je imao dobru saradnju sa OSCE-om i preko njih su omogućeni sastanci sa najvišim političarima premijerom Vlade RS, predsjednikom Narodne Skupštine RS. Poslije podrške najviših domaćih političara ostala vrata su bila takođe otvorena (Republički pedagoški zavod i Ministarstvo prosvjete). Međutim da bi se dobila šira podrška programi su predstavljani iscrpno u svim školama, a i u medijima. Na Balkan radiju (omladinski radio koji djeluje u okviru OKC-a) su održane 22 emisije koje su upoznavale grad sa idejom. Takođe su održana i 27 okrugla stola sa brojnim gostima. Na jednom su gosti bili i omladinski ogranci političkih partija kao i brojni mediji. Ideja je bila da ti mladi iz političkih partija lobiraju svoje kolege koji su u skupštini da pozitivno glasaju o amandmanu o savjetu učenika. Organizovani su brojni istupi na TV-u i članci u novinama, 2 poster kampanje, humanitarna akcija na nivou grada i brojne manje na nivou škola. Sve je to doprinijelo da se u gradu i školstvu stvori pozitivna klima za uspostavljenje savjeta učenika.

Iz ovog primjera smo uvidjeli neke od komponenti bitnih za uspješno javno zagovaranje.

Uspješno zagovaranje podrazumjeva zadovoljenje sljedećih principa:

- Jasno definisanje cilja.
- Cilj treba da bude specifičan (jasno određen), mjerljiv, dostižan, realan i vremenski određen.
- Stvaranje baze podataka .
- Prikupljanje informacija, istraživanja tj. argumenata kojima možete da potkrijepite opravdanost svojih ciljeva.
- Treba da utvrdite ko su vam METE tj. kome su poruke upućene, na koga želite da vršite uticaj.
- Kreirajte poruku tako da ima uticaj na metu
- Poruka se kreira različito u zavisnosti od toga kome je upućujete, da li političarima, privrednicima, medijima itd.

Stvaranje koalicija

Do cilja je ponekad teško doći ukoliko djelujete sami. Zato je potrebno da identifikujete pojedince ili grupe koji imaju slične ciljeve i s kojima možete da se udružite. Prilikom stupanja u koaliciju potrebno je da se utvrde ciljevi, očekivanja svake organizacije, mogućnosti, strategija djelovanja, trajanje, pravila funkcionisanja, način donošenja odluka, raspodjelu sredstava, prijetnje ka ostvarenju ciljeva, evaluaciju.

Prikupljanje sredstava

Svako djelovanje zahtijeva sredstva. Uspješno zagovaranje traži dugoročno investiranje vremena, energije i sredstava.

Evaluacija

Kako znate jeste li uspjeli stići do postavljenog cilja? Kako možete poboljšati strategiju? Želite li praktikovati javno zagovaranje morate stalno tražiti povratne informacije i evaluirati uloženi napor.

Mediji

Koristite medije za obraćanje široj publici i promovisanje zahtjeva za pozitivnim promjenama. Utvrdite kome se želite obratiti, koje ćete medije za to koristiti, kako ćete privući njihovu pažnju, koje poruke ćete poslati, ko vam je zadužen za odnose s javnošću, na kakve prepreke možete naići.

Lobiranje

Lobiranje čini niz akcija kojima je cilj izvršiti uticaj. Osnovnu ciljnu grupu predstavljaju donosioci odluka. Oni koji se bave lobiranjem izvor su informacija i podrške, oni su vratari na ulazu u neku politiku, do donosioca odluka, druge grupe, protivnika i koalicionih partnera. Oni su most koji povezuje.

Ostali oblici

javnog zagovaranja mogu biti putem potpisivanja peticija (sa svrhom utvrđivanja šta javno mnijenje misli, a kao i potvrda opšte podrške), organizovanja okruglih stolova, zastupanje ideje u gradskim vlastima, protestni skupovi, lobiranje preko popularnih ličnosti, cirkularna pisma i e-mailovi, građanska neposlušnost....

9

RAZVOJ I PERSPEKTIVA OMLADINSKOG ORGANIZOVANJA

Savjeti učenika su jedna bitna komponenta u razvoju omladinskog sektora uopšte. **Koji su pravci, mogućnosti i potencijal razvoja i organizovanja omladinskog sektora?**

U našoj zemlji omladinska politika je još u povojima, tako da nam iskustva iz drugih zemalja mogu biti veoma korisna. Brojne evropske institucije (Savjet Evrope, Evropska Komisija...) su izdali korisne dokumente sa preporukama o strategiji razvoja omladinskog organizovanja i politike. Ti dokumenti mogu biti korisne smjernice za razvoj omladinskog sektora i kod nas.

Tako Evropska povelja o učešću mladih na opštinskom i regionalnom nivou, usvojena 1992, preporučuje:

- Da društvo osmisli kako da ispuni slobodno vrijeme mladih kroz omladinske klubove i akriviranje mladih na području sporta, kulture, zanatstva, umjetnosti i participacije u društvu uopšte.
- Da društvo reguliše i podstiče na svim nivoima zapošljavanje mladih, u saradnji sa školama, omladinskim centrima, volonterskim udruženjima...
- Da mladi imaju uticaj u kreiranju stambenog i urbanog razvoja, boljoj informisanosti o ovom problemu, formiranju prioriteta.
- Da se promoviše politika obrazovanja sa većim učešćem mladih u školskim strukturama.
- Da lokalne i regionalne vlasti razvijaju strategije multikulturalne razmjene mladih.
- Razvijati socijalnu i zdravstvenu politiku sa posebnim osvrtom na bolesti ovisnosti i spolno prenosive bolesti.
- Da opštine i regije podržavaju omladinske informativne i savjetodavne centre.
- Da opštine i regije podržavaju ravnopravnost svih, bez obzira na pol i godine.
- Da se pokrene posebna politika za razvoj ruralnih regija.

- Da se razvijaju uslovi za razvoj kulture i umjetnosti kroz osiguravanje moderne tehnologije i adekvatnih prostora.
- Da lokalne i regionalne vlasti daju finansijsku podršku projektima za zaštitu okoliša.
- Da zajednica podstiče i razvija partnerstvo sa mladima i institucijama koje promovišu veću participaciju mladih u društvu i prilikom donošenja odluka.
- Da na lokalnim i regionalnim nivoima mladi imaju svoje zastupnike.
- Da se razviju takve strukture u kojima će i mladi imati svoje savjete koji će imati ravnopravnost u odlučivanju o svim pitanjima , a pogotovo onim koja se tiču mladih.
- Da se kreiraju otvoreni kanali komunikacije između svih predstavnika mladih , iz svih sektora, da bi se sva problematika i stanje mogli integrisati.

Kao što vidimo **Evropska povelja praktično preporučuje učešće mladih u praktično svim sferama društva** i to kroz jedan struktuiran način, da se stvore odjeli za mlade kao i da postoje zastupnici mladih preko kojih će se vršiti pritisak u korist populacije mladih.

Po uzoru na to već sada u našoj zemlji postoje inicijative da se otvore:

- Odjeli za mlade u okviru izvršne vlasti BiH i entiteta
- Komisija za mlade u okviru zakonodavne vlasti BiH i entiteta
- Savjetodavni odbor mladih na nivou BiH i entiteta
- Referenti, komisije za mlade, savjetodavna tijela na nivou opština, itd.

Takođe, imajući u vidu da u najvišim entitetskim i BiH institucijama od 647 zastupnika samo 20 zastupnika je ispod 30 godina, tj. oko 3%³, potrebno je da se mladi više aktiviraju u političkim partijama i da se u njima bore za ravnopravan status, a ne status “potrčka” , što je sada uglavnom slučaj.

Sve ovo treba da vodi razvoju jasno definisane omladinske politike na nivou države, odnosno strategiji države prema omladinskoj populaciji i njihovim problemima.

³ OIA SIROPI

U smjeru razvoja nacionalne omladinske politike Peter Lauritzen iz Savjeta Evrope daje preporuke kroz 11 indikatora omladinske politike i artikuliše potrebe:

- Razvoj neformalnog obrazovanja
- Promovisanje od strane Vlade omladinskog aktivizma, treniranja, kao i razvoj trenera
- Postajanje budžeta za razvoj omladinskih projekata
- Razvoj omladinske strategije informisanja
- Razvoj omladinske politike i na regionalnim i lokalnim nivoima
- Podsticanje omladinskih istraživanja i stvaranja baza podataka
- Razvoj opšte participacije mladih po svim pitanjima
- Razvoj omladinske politike u svim sektorima
- Promovisanje inovativnog pristupa svim problemima
- Postojanje omladinskih savjetodavnih tijela

U prethodnom tekstu iznijeli smo neke vizije i preporuke u kom pravcu omladinsko organizovanje treba da ide u globalu. Nadamo se da sada imate i širu sliku o omladinskoj problematici i koje su neke opcije i putevi rješavanja. Sve se svodi na to da se svaka mlada osoba probudi, da odluči da da svoj doprinos i onda da se udruži sa sebi sličnima i da djeluju organizovano. Svaka ideja i vizija imaju svoj put i stanice, kao i red vožnje. Kapitalna stvar koju srednjoškolska populacija može da uradi, je da se posveti i fokusira na razvoj učeničke inicijative i savjeta učenika u svom odjeljenju, razredu, školi, gradu...

Mislimo globalno, djelujemo lokalno....

